

minouti nebo snížit. Z toho, dále z jednotnosti nákladní smlouvy, do níž vstoupilo několik drah a povozníků (§ 100 žel. dopr. ř., čl. 401 obch. zák.) a z povinnosti drah používatí tarifu proti každému stejným způsobem (§ 6. žel. dopr. ř.) plyne, že i, když jest na přepravě sčástečně několik železnic, může býti o vybrání přírážek rozhodnuto jenom jednou, že tedy rozhodla-li jedna železnice, že podle §u 60 (2) žel. dopr. ř. přírážky promíjí, jsou jejím rozhodnutím vázány i všechny ostatní železnice, pro něž platí týž tarif. Důvody slušnosti pro prominutí nebo snížení přírážek jsou tu buď vůči všem na téže přepravě sčástečně železnicím, nebo vůči žádné z nich; ponechal-li tarif rozhodnutí o nich volné úvaze železnice, nemohou jednotlivé sčástečné dráhy rozhodovati rozdílně. K rozhodnutí jest patrně povolána železnice, která zjistila důvod, z něhož by přírážka mohla býti vybrána, jejímu rozhodnutí musí se ostatní železnice podrobiti. Správnosti tohoto výkladu nasvědčuje přepravní úmluva československých železnic z ledna 1924, k níž přistoupila i žalující dráha, neboť podle ní připadají přírážky k dovoznému celé správě železnice, která zjistila závadu. Podle této úmluvy byla by žalující strana povinna v případě, že by jí zažalované přírážky byly přisouzeny, odvésti je na požádání státní dráze, která sama a bez jejího podnětu zjistila skutečnou váhu nákladu, a nemohla by nic namítati proti tomu, že by státní dráha cukrovaru přírážky zase vrátila. Že státní dráha nevybrala přírážek snad jenom omylem podle §u 70 žel. dopr. ř., jenž by opravňoval jejich dodatečné předepsání, nýbrž že je prominula podle §u 61 (2) žel. dopr. ř., jest patrné z její předběžné úmluvy s cukrovarem. Jest-li žalující strana toho názoru, že státní dráha nebyla oprávněna přírážky prominout, cítí se prominutím poškozenou, může se hojiti na státní dráze, nikoli však na odesílateli. Ten byl státní dráhou sprostěn placení i vůči žalující straně. Opačný právní názor odvolacího soudu nemůže býti uznán správným, proto bylo nutno jeho usnesení zrušiti a uložit mu, by o odvolání rozhodl znova.

Čís. 6151.

Při zástavním právu z poskytnutého úvěru přicházejí v úvahu předpisy §u 224 ex. ř. a §u 14 kn. zák. Tím, že takto zjištěná pohledávka byla zažalována a žaloba zněla na nejvyšší mez úvěrovou a kromě toho na další úroky a že v pozdějším pořadí byly poznamenány tyto úroky, jakož i další útraty bez ohledu na nejvyšší úvěrovou hranici a že poznámkou v tomto pozdějším pořadí proměnila se úvěrová hypoteka v hypoteku obyčejnou, nemůže býti původní zástavní právo rozšířeno na vyšší částku na újmu osob, které nabyly knihovních práv a pořadí mezi původním vkladem a pozdější poznámkou.

I úroky z úvěrové pohledávky jest pokládati za vedlejší závazky, spadající do rámce jistoty za vedlejší závazky.

Předpisů §§ 225 a 227 ex. ř. musí exekuční soud dbáti z úřadu, aniž by bylo třeba odporu účastníka.

Nový doslov §u 1121 obč. zák. vztahuje se jak na případ převzetí nájemního práva bez započtení, tak na případ převzetí jeho se započtením na nejvyšší podání. Stačí-li rozvrhová podstata k úhradě, nedojde

na odškodnění podle Šu 227 ex. ř. To, co má vydražitel dostat při převzetí nájemních práv, nemusí dosahovati výše odškodného.

Šem 1121 obč. zák. nebyla změněna hmotněprávní podstata služebností a nájemních práv. Je-li újma, která stihne vydražitele z převzetí nájemních práv, vyrovnána nebo převýšena nájemným, netřeba pro nájemní práva, která nevycházejí na prázdno, stanoviti úhradní jistinu po rozumu Šu 225 ex. ř. Je-li však nájemné nižším, než ona újma, dlužno stanoviti uhrazovací jistinu po rozumu Šu 225 ex. ř. k úhradě rozdílu mezi nájemným placeným a tím, jehož mohl vydražitel docílit. Je-li již známo, jak dlouho nájemní smlouva trvala, není ani třeba vyhrazovati uhrazovací jistinu, nýbrž onen rozdíl se prostě vydražiteli nahradí. Rozdíl tento přísluší vydražiteli pouze podle doby splatnosti jednotlivých platebních období činžovních, a též úroky a fruktifikáty podle Šu 77 ex. ř. příslušejí jen od splatnosti toho kterého nájemného.

(Rozh. ze dne 25. června 1926, R I 86/26.)

Exekuční soud, rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost, přikázal v bodech, o něž tu jde: pod I. čís. 5. hypotekární věřitelce záložně L. na její zástavním právem zjištěné úvěrní pohledávání až do výše 100.000 Kč i za vedlejší závazky do výše 5.000 Kč dle přihlášky na jistinu 100.000 Kč, na vedlejších plněních (úrocích a útratách) 20.768 Kč 02 h, jistinu v mezích nejvyššího peníze úvěrního pohledávání 100.000 Kč a vedlejší závazky penízem 5.000 Kč; pod čís. 6. bance K. (vymáhající věřitelce) na její zástavním právem zjištěné úvěrní pohledávání do výše 1.000.000 Kč a vedlejší závazky do výše 50.000 Kč na přihlášenou jistinu 1.107.840 Kč, s úroky do dne příklepu 178.660 Kč a útratami 24.068 Kč 55 h, jistinu v mezích úvěrního pohledávání penízem 1.000.000 Kč a vedlejší závazky penízem 50.000 Kč; — pod čís. 8. dopravní společnosti Ř. jménem odškodného na základě vložené nájemní smlouvy 150.000 Kč, pod čís. 9. z téhož důvodu firmě L. 5.000 Kč, pod čís. 10. z téhož důvodu firmě A. 6.000 Kč a pod čís. 11. z téhož důvodu firmě K. 50.000 Kč, vše k hotovému zaplacení. Zbytek nejvyššího podání přikázán byl pod čís. 12. Občanské záložně k částečné úhradě její knihovní pohledávky. Do rozvrhového usnesení si stěžovala knihovní věřitelka záložna L., pokud jí bylo přikázáno na vedlejší závazky pouze 50.000 Kč, dále knihovní věřitelka firma S., pokud bylo přikázáno bance K. v rámci vedlejších závazků 50.000 Kč s počítanými a přiznanými jako vedlejší závazky úroky a firma S., jakož i vydražitel do bodů čís. 8—11, jimiž přikázáno odškodné za nájemné. Rekursní soud vyhověl pouze částečně rekursům do přikázání odškodného za nájemné.

Nejvyšší soud 1. dovolacímu rekursu záložny L., 2. dovolacímu rekursu firmy S. ohledně přikázání 50.000 Kč v rámci vedlejších závazků bance K. nevyhověl, 3. vyhověl však dovolacímu rekursu firmy S. a vydražitele do bodů čís. 8—11 usnesení prvního soudu v tom směru, že usnesení rekursního soudu, jakož i usnesení prvního soudu v odstavci I. bod 8—12 zrušil a vrátil věc prvnímu soudu, by o rozvrhu nejvyššího podání, počínaje odstavcem I. bod 8 dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Stěžovatelka, záložna L., domáhá se toho, by jí byly v pořadí její pohledávky přikázány účtované úroky a soudní útraty v plné výši. Jde o zástavní právo z poskytnutého úvěru a tu přicházejí v úvahu předpisy Šu 224 ex. ř. a 14 knih. zák., nikoli Šu 216 ex. ř. a Šu 16 knih. zák. (srovnej rozhodnutí čis. 4493 sb. n. s.). Lhostejno jest, že pohledávka tato byla zažalována, že žaloba zněla na nejvyšší mez úvěrovou a kromě toho přes tuto hranici též na 6%ní úroky od 3. prosince 1922 a že v pořadí pol. 80 poznamenány byly tyto úroky a další vzniklé útraty bez ohledu na nejvyšší úvěrovou (kauční) hranici. Tím nemohlo býti původní zástavní právo v pol. 56 ad 34 vložené s nejvyšší hranicí 105.000 Kč na újmu osob, které nabyly knihovnických práv a pořadí mezi položkou 56 a 80, rozšířeno na vyšší částku. Rovněž nezávažno jest, že poznámkou v pořadí položky 80 proměnila se kauční hypoteka v hypoteku obyčejnou; ani touto proměnou se původní zástavní právo nerozšířilo. Právem proto nebylo stěžovatelce přikázáno více než 105.000 Kč. K vývodům jejím se ještě jen podotýká, že naopak zmatek v knize pozemkové by nastal a důvěra v knihovní zápisy by byla podlomena, kdyby pozdější zápisy mohly přivoditi rozšíření práv zástavních již vložených. Nemohlo býti proto dovolacímu rekursu této věřitelky vyhověno.

Věřitelka firma S. stěžuje si do toho, že bance K. byly v rámci vedlejších závazků do výše 50.000 Kč přikázány též úroky, ale rovněž neprávem. V úvěrní a zajišťovací listině ze dne 25. srpna 1921 zřízeno bylo právo zástavní na úvěr do výše 500.000 Kč a za vedlejší závazky do výše 50.000 Kč. Co patří k vedlejším závazkům, listina přímo neurčuje, a to ani její předposlední odstavec, který jen vypočítává některé výlohy, které nese vlastník hypoteky. Nicméně lze však z obsahu listiny vyčísti odpověď na otázku, zda úroky jest čítati k vedlejším závazkům. V listině hned po odstavci jednajícím všeobecně o zřízení jistoty za vedlejší závazky se mluví o povinnosti platiti úroky; vzhledem k Šu 912 obč. zák., kde za vedlejší závazky se prohlašují i smluvené úroky, jest i úroky z hlavní úvěrové pohledávky považovati za vedlejší závazky, spadající do rámce jistoty 50.000 Kč. Proto byly právem bance K. v rámci jistoty za vedlejší závazky přisouzeny i úroky z hlavní úvěrové pohledávky.

Soudy nižších stolic bylo nájemníkům a) dopravní společnosti Ř., b) firmě L., c) firmě A., d) firmě K. přikázáno k hotovému zaplacení odškodné podle Šu 227 ex. ř. Při rozvrhovém roku nebylo nikým popřeno, že u okresního soudu žádáno bylo za výpověď firmy Ř. a že spor skončil smírem mezi vydražitelem a firmou Ř. v ten smysl, že vydražitelka pronajala dosavadní místnosti firmě Ř. dosud jen do konce roku 1926 a to za zvýšené roční nájemné, rovněž nesporno jest, že smlouvy nájemní i s ostatními třemi nájemníky byly zrušeny, ad b) ku dni 1. listopadu 1924, ad c) výpovědí ku 1. lednu 1925 a ad d) pravoplatnou výpovědí ku 14. únoru 1925. V dovolacích rekursech firma S. a vydražitelka poukazují na to, že mělo býti postupováno podle Šu 225 a nikoli podle Šu 227 ex. ř. Stěžovatelům jest přisvědčiti. Předdeslati dlužno, že předpisy §§ 225 a 227 ex. ř. jsou předpisy, jichž exekuční soud musí dbáti z moci úřední, takže není vůbec třeba, by vznášen byl

účastníky odpor, činí-li kdo přihlášku, odporující jich zásadám. Pouze kdyby všechny súčasťněné osoby souhlasily s odchylkou od těchto předpisů, byl by tím exekuční soudce dle §u 214 druhý odstavec ex. ř. vázán. V tomto případě firma S. při rozvrhovém roku výslovně upozornila na to, že jest postupovati dle §u 225 ex. ř. Učinila tedy více, než po zákonu musila. Proto mylným jest názor rekursního soudu, že firma S. měla přednésti ještě jakési »skutkové okolnosti«, by k tomu jejímu upozornění mohlo býti přihlíženo. Dle §u 1121 obč. zák. v původním doslovu musil při vnučené soudní dražbě nájemník (pachtýř), i když jeho právo bylo jako věcné zapsáno, ustoupiti novému kupiteli. Ale toto ustanovení bylo zrušeno §em 147 III. dílčí novely a nahrazeno předpisem, že při vnučeném soudním prodeji jest s nájemními (pachtovními) právy, jsou-li zapsána v pozemkové knize, nakládati jako se služebnostmi. Nečiní se rozdílu, zda převzetí ono děje se bez započtení či se započtením do nejvyššího podání. Předpis §u 1121 obč. zák. v novém doslovu vztahuje se tedy na oba tyto případy. Názor tento hoví všeobecně zásadě, že knihovní práva se nezrušují, docházejí-li v rozvrhové podstatě úhrady. S výkladem tímto v souhlasu jest i předpis §u 21 odhad. ř. v novém doslovu (dle nařízení ze dne 23. března 1917, čís. 135 ř. zák.), kdež se nařizuje, by práva nájemní po 1. lednu 1917 zapsaná byla sama pro sebe oceněna. Ostatně ze správného výkladu §u 1121 vycházejí i samy dražební podmínky, v jichž III. bodě se stanoví, že nájemní práva firmy S. v pořadí před vymáhajícím věřitelem zjištěná, mají býti převzata bez započtení do nejvyššího podání, ostatní pak zapsaná práva nájemní jen potud, pokud dojdou úhrady v rozvrhové podstatě. Patrně, že soudy nižších stolic měly se předem obíratí otázkou, zda ona čtyry nájemní práva docházejí úhrady v rozvrhové podstatě, kterouž otázku řešiti jest podle §u 225 ex. ř. Teprve v tom případě, že dle výsledků rozvrhového jednání nedojdou práva tato úhrady v rozvrhové podstatě, jest dle §u 227 ex. ř. přikročiti k jich zrušení a k vyměření náhrady za tato zrušená práva. Soudy nižších stolic neobíraly se vůbec otázkou první, nýbrž na základě nesporných okolností, že ona práva nájemní byla ještě před rozvrhovým rokem zrušena, přikročily k výměře odškodnění. Ale ke zrušení práv nájemních, jež nebylo vysloveno exekučním soudem v řízení rozvrhovém z toho důvodu, že práva ta nedocházejí v rozvrhové podstatě úhrady, nelze přihlížeti, ježto by jinak mohli býti zadnější věřitelé poškozeni; mimo to také to, co vydražitel při převzetí práv nájemních dle §u 225 ex. ř. má dostati, nemusí dosahovati výše odškodného. Nájemníci mohli a měli se proto výpovědi nebo jinak uplatňovanému nároku vydražitelů na zrušení nájemního poměru brániti, avšak i v případě, že tak učinili a přes to věc právoplatně na jich neprospěch rozhodnuta byla, stihají následky jen je, jako při každém rozhodnutí. Zde rozhoduje jen okolnost, že rozvrhová podstata stačí k úhradě, již je třeba, když vydražitel práva nájemní převezme, takže na odškodnění dle §u 227 ex. ř. vůbec nedojde. Co se týče vlastního postupu dle §u 225 ex. ř., poukázati jest na to, že předpisem §u 1121 obč. zák. v novém doslovu nebyla změněna hmotněprávní podstata služebnosti s jedné a práv nájemních s druhé strany. K objasnění věci sloužíž tu srovnání služebnosti bytu s právy nájemními. Na základě služebnosti bytu užívá nebo po-

živá oprávněná osoba určitých místností bez zvláštní úplaty. Proto jest úplně spravedливо, že se vydražiteli po dobu trvání této služebnosti se započtením do nejvyššího podání převzaté dostane plné náhrady té újmy, kterou pro něj značí výkon služebnosti. Při smlouvách nájemních však platí nájemník za užívání bytu úplatu (činži) a vydražitel již na základě práva, jež má přejmouti, bude dostávat určitou náhradu ve formě nájemní činže. Výše této náhrady a újma, kterou vydražitel nésti musí převzetím práv nájemních, mohou se rovnati, ano dokonce nájemné může převyšovati onu újmu. V těchto dvou případech nebude třeba pro práva nájemní, která nevycházejí na prázdno, vůbec stanoviti úhradní jistinu po rozumu Šu 225 ex. ř. Případem takovým se již tento Nejvyšší soud v skutku obíral (R II 110/26). Jinak ovšem má se věc, je-li nájemné nižší, než ona újma vydražitelova, to jest, kdyby vydražitel v případě, že by tu knihovního práva nájemního nebylo a on mohl tudíž pronajaté místnosti volně pronajmouti, vytěžil na nájemném více, než platí nájemník, jež převzítí musí. Jde tedy vždy jen o rozdíl mezi nájemným, jež převzatý intabulovaný nájemník platí, a vyšším nájemným, jež by vydražitel dle poměrů docílil, kdyby místnostmi předmět nájmu tvořícími volně mohl disponovati. K úhradě tohoto rozdílu, — a jen k této úhradě — třeba vyšetřiti a stanoviti uhrazovací jistinu po rozumu Šu 225 ex. ř. Pro stanovení tohoto rozdílu není však v dosavadním řízení spolehlivého podkladu, ježto znalci, jimž právní stanovisko nebylo jasno, neuvádějí jasně, co by bylo vydražiteli přikázati, by se onen rozdíl vyrovnal. Proto bude řízení doplniti v tom směru, aby se znalci určitě vyslovili, mnoho-li tento rozdíl za jeden rok neb kvartál činí. Na základě tohoto doplnění bude pak postupovati dle Šu 225 ex. ř. Proto bylo rozvrhové usnesení prvé stolice v odstavci I. bod 8—11 zrušiti, čímž automaticky dle Šu Šu 233 první odstavec a 234 druhý odstavec ex. ř. zrušuje se i odstavec I. bod 12 a odstavec II. rozvrhového usnesení. K tomu podotknouti dlužno toto: vydražitelka, již by úroky z uhrazovacích jistin měly připadnouti, nežádá v dovolacím rekursu více, než »aby uhrazovací kapitály, odpovídající původnímu odhadu nájemních práv byly soudně uloženy, a aby úroky z těchto uhrazovacích kapitálů po smluvní dobu trvání oněch nájemních smluv, event. po skutečnou dobu trvání těchto smluv nájemních přiděleny byly vydražitelce.« Kdyby znalci onen rozdíl stanovili větším penízem, než by činil nárok vydražitelky dle tohoto jejího rekursního žádání, může jí přikázáno býti jen to, co žádá, neboť nad žádost strany jíti nelze. Ježto pak dle Šu 225 druhý odstavec a 219 druhý odstavec ex. ř. přísluší vydražitelce nárok na náhradu újmy z převzetí nájemních práv jen po dobu skutečného trvání nájemního poměru a v tomto případě již známo jest, jak dlouho práva ona trvala, není ani třeba vyhražovati uhrazovací jistinu, nýbrž oprávněným nárokům vydražitelky vyloví se úplně, když se jí nahradí rozdíl mezi nájemným, nájemníky shora pod a), b), c), d) uvedenými skutečně placeným a případným vyšším nájemným, jehož by vydražitelka dle místních poměrů byla docílila, kdyby byla mohla místnosti, o něž jde, volně pronajmouti, za dobu, po kterou nájemní práva ta ode dne příklepu opravdu trvala, tudíž ad a) za dobu od 26. března 1924 do dne, od kdy počla býti účinnou nová smlouva

nájemní za zvýšené nájemné 60.000 Kč, ad b) za dobu od 26. března 1924 do 1. listopadu 1924 (219 dní), ad c) za dobu od 26. března 1924 do 14. února 1925 (325 dní). Poněvadž pak vydražitelce přísluší rozdíl ten jen podle doby splatnosti jednotlivých platebních period činžovních (kvartálů), tedy nikoli celá náhrada najednou hned ode dne příklepu, tož jí budou příslušet také úroky dle §u 152, třetí odstavec ex. ř., pokud se týče fruktilikáty dle §u 77 ex. ř. z každé jednotlivé kvartální náhrady jen ode dne její splatnosti. Nikdy však nemůže vydražitelka žádati náhradu i za další dobu, to jest až do dne, kterého měly nájemní poměry dle smluv nájemních končiti.

Čís. 6152.

Otázku, zda a do jaké výše dědici, přihlásivši se výmínečně, ručí po odevzdání pozůstalosti za pozůstalostní dluhy, dlužno k námitce žalovaných dědiců řešiti ve sporu o zaplacení dluhu, nikoliv teprve v řízení exekucním. Po odevzdání pozůstalosti ručí dědici pozůstalostním věřitelům svým vlastním jménem, ovšem, přihlásili-li se výmínečně, jen do výše hodnoty pozůstalosti v době jejího odevzdání.

Námitka žalovaných dědiců proti nároku nemanželského dítěte podle §§ 166, 171 obč. zák., že pozůstalost po nemanželském otci byla předlužena a že z ní nezůstalo majetku, dotýká se přímo jsoucnosti zažalovaného vyživovacího závazku. Ustanovením §u 171 obč. zák. stanovena pouze výjimka z pravidla, že práva a závazky ryze osobní a rodinné nepřecházejí na dědice. Vyživovací povinnost přechází tu na dědice pouze potud, pokud by byl nárok odůvodněn proti zůstaviteli.

V případě, že nemanželské otcovství zůstavitele bylo zjištěno a že výživné jest vyměřiti až po jeho úmrtí, může býti jediným podkladem pro určení výživného hodnota pozůstalosti v době odevzdání.

(Rozh. ze dne 25. června 1926, Rv I 406/26.)

K pozůstalosti po Ambroži J-ovi přihlásili se žalovaní výmínečně. Po odevzdání pozůstalosti žalovaným domáhal se na nich žalobce, by uznali, že zůstavitel byl nemanželským otcem žalobcovým, a by platili žalobci výživné měsíčních 100 Kč podle poměru svých dědických podílů. Procesní soud první stolice uznal žalované povinnými, by uznali, že zůstavitel jest nemanželským otcem žalobcovým, ohledně placení výživného však žalobu zamítl. Odvolání žalobce vyhověl odvolací soud potud, že uznal žalované podle poměru jich dědických podílů povinnými platiti žalobci výživné měsíčních 100 Kč pod exekuci do pozůstalostního jmění. Nejvyšší soud k dovolání žalovaných zrušil rozsudek odvolacího soudu a uložil mu, by po dalším jednání znovu ve věci rozhodl.

D ů v o d y:

Žalovaní bránili se proti žalobnímu nároku ve sporu námitkou, že pozůstalost po Ambroži J-ovi, která jim jako dědicům výmínečně se přihlásivším byla právoplatně odevzdána, — byla předlužena a že nezůstalo z ní majetku, z něhož by žalobní nárok mohl býti uspokojen. První